

ALBERT CAMUS SINTES (Algèria, 7 de novembre de 1913 - França, 4 de gener de 1960), guanyador del **Premi Nobel de Literatura** l'any 1957 i mort 3 anys més tard en un accident de circulació, és considerat un dels millors escriptors francesos de tots els temps. Novel·lista, assagista, dramaturg, filòsof i periodista, és autor d'obres mundialment conegudes com *L'estrany* (*El extranjero*), *Calígula*, *La pesta*, *El primer home*, *La caiguda*, *Cartas a un amigo alemán*, *El mite de Sísif*, etc. El Nobel li va ser atorgat "per la seva important producció literària, que amb sinceritat il·lumina els problemes de la consciència humana de la nostra època".

Camus va néixer en el si d'una família de colons francesos per part de pare, però **d'origens menorquins per part de mare: la seva àvia materna era nada a Sant Lluís** i el seu avi matern, tot i que havia nascut a Algèria, era fill d'emigrants menorquins, concretament procedents de Ciutadella. Cal destacar Camus com un home forjat a si mateix, descendent d'emigrants molt humils i convertit en Premi Nobel de Literatura als 44 anys d'edat. Amb només 1 any de vida, va quedar orfe de pare i va ser criat en una llar pobra per la mare (sorda), i la seva àvia santlluïsera (ambdues analfabetes), Catalina Cardona Fedelich.

S'avia Catalina s'havia vist obligada, com molts menorquins, a emigrar a Algèria per raons de pura subsistència: poder menjar. Dona de fort caràcter, va influir poderosament en la personalitat de l'escriptor, segons es desprèn de l'autobiografia pòstuma *El primer home*, on queda palès el paper primordial de les influències menorquines en la personalitat de l'escriptor, que li proporcionaren una mirada menorquinoalgeriana des de la qual contemplà el món.

Un altre personatge cabdal en la seva vida va ser M. Bernard. Com si es tractàs del pare que no tingué, el mestre li oferí l'ajuda i el coneixement que li van permetre guanyar la beca per ingressar a l'institut, oportunitat única de fugir del destí de pobresa i ignorància que li era reservat.

Camus es plantejà l'interrogant sobre la pròpia identitat quan el 1947 viatjà a França i visità la tomba

de son pare. Un any més tard, quan descobrí l'origen santlluïser de l'àvia, es va prometre d'emprendre indagacions genealògiques, les quals plasmà a *El primer home*. La recerca de les seves arrels i de "la seva veritat personal" el va dur a recuperar i a recrear la memòria dels algerians menorquins, a través de la veu dels humiliats i dels innocents muts, personatges èpics que, amb *El primer home*, va voler salvar de ser esborrats per la història.

El primer home, la novel·la publicada pòstumament el 1994, ha d'ocupar un lloc destacat dins els referents culturals menorquins perquè és, sense cap dubte, la novel·la de l'emigració menorquina d'Alger, la que, al costat de *L'estrany* (1942) i *La pesta* (1947), forma la gran tríada narrativa d'un dels escriptors més reconeguts i estimats per un públic realment universal" (F. Salord).

OBRES DE CAMUS A LA BIBLIOTECA

NOVEL·LA

▶ ***La caiguda*. Edicions 62**

Obra fonamental de la literatura francesa de la postguerra i un clàssic de l'absurd. Camus hi reflecteix la desesperació de l'home contemporani, condemnat a viure en un món dominat per l'absurd i forçat a descobrir, darrere de les il·lusions i de la felicitat i de la virtut, la duresa d'una realitat hostil.

▶ ***L'estrany*. Proa. *El extranjero*. Alianza**

La novel·la té com a referència omnipresent al seu protagonista, Meursault. Una sèrie de circumstàncies el duen a cometre un crim aparentment immotivat; llavors, condemnat al patíbul, la seva mort no té més sentit que la seva vida, corroïda per la quotidianitat i governada per forces anònimes que, en despullar als homes de la condició de subjectes autònoms, els eximeixen també de responsabilitat i de culpa.

▶ ***La pesta*. Edicions 62. *La peste*. Edhasa**

La pesta és la història d'una ciutat, Orà, i els seus habitants, una observació i anàlisi de les seves formes de viure i d'afrontar l'adversitat.

▶ ***El primer home*. Empúries. *El primer hombre*. Tusquets**

Novel·la autobiogràfica de l'autor. En aquestes memòries, interrompudes per la seva mort, l'escriptor narra, bellament i emotivament, els seus primers anys a Algèria, les dificultats per seguir els estudis i la importància dels personatges que varen forjar el seu caràcter i educació: s'avia menorquina, sa mare, i el seu mestre M. Bernard, principalment.

TEATRE

▶ ***Calígula*. Edicions 62 (català i castellà)**

L'obra mostra Calígula, emperador romà, destrossat per la mort de Drusilla, la seva germana i amant. Finalment, Calígula trama el seu propi assassinat. Reflexió sobre els problemes i les obsessions que van nodrir la creació literària i teòrica de Camus.

▶ ***El estado de sitio*. Alianza**

Denúncia dels règims de tirans i esclaus (franquisme), en què aconsegueix fer ressonar els grans clams a favor de la llibertat solitària i solidària, llibertat de pensar i d'expressar el pensament en pro de la vida personal i autènticament comunitària.

▶ ***Los justos*. Alianza**

Obra situada en el context de la revolució russa de 1905, tracta de la inconformitat d'un grup de revolucionaris que volen atacar la tirania del tsar.

▶ ***El malentendido*. Alianza**

El destí, no només cec sinó també voluntàriament cruel, orquestra els fils d'una tragèdia tan trivial i versemblant com tremenda i absurda.

▶ ***Los posesos*. Alianza**

Situa sobre l'escenari les ànimes esquinçades o mortes, incapaces d'estimar i que pateixen per no poder fer-ho, que volen creure i els és impossible; són les mateixes que poblen avui la nostra societat i el nostre món espiritual.

ASSAIG

▶ **Cartas a un amigo alemán.** Tusquets

Malraux en va destacar el mal absolut i la fraternitat que només un Camus, polemista memorable, podia haver escrit, portant al pla de les ortodòxies de la seva època el que es tradueix com l'enfrontament contra la violència.

▶ **Crónicas (1944-1953).** Alianza

Aquests texts configuren un retrat inestimable de la seva postura davant del conflictiu i punyent món que l'envolta.

▶ **Crónicas argelinas (1939-1958).** Alianza

Visió personal sobre l'agònica situació d'Algèria i, per extensió, de les colònies europees en els temps convulsos marcats per la Segona Guerra Mundial i la Guerra Freda que, com a francès originari d'aquella terra, on va néixer i va viure fins que se'n va haver d'anar el 1940, el va tocar sempre de molt a prop.

▶ **El hombre rebelde.** Alianza

Ambiciosa exploració del món modern des de la Revolució francesa a la Revolució russa, passant pel marquès de Sade, Marx, l'anarquisme, Nietzsche, els nihilistes, el terrorisme i el surrealisme.

▶ **El mito de Sísifo.** Alianza

Assaig filosòfic on l'autor discuteix la qüestió del suïcidi i el valor de la vida, presentant el mite de Sísif com a metàfora de l'esforç inútil i incessant de l'home.

▶ **El revés y el derecho. Discurso de Suecia.** Alianza

El primer dels dos assaigs, escrit a l'Algèria de la seva primera joventut, conté algunes de les més sinceres reflexions de l'escriptor sobre la seva pròpia obra. En el *Discurso de Suecia*, pronunciat en ocasió del lliurament del Premi Nobel el 1957, Camus afirma, una vegada més, el seu insubornable compromís amb la llibertat.

BIBLIOGRAFIA SOBRE ALBERT CAMUS

▶ Luis Agius. *Todos somos Albert Camus: retrato de un rebelde: obra de teatro...* Ed. Antígona.

▶ Catherine Camus. *Albert Camus: solitario y solidario.* Barcelona: Plataforma, 2012.

▶ Javier Figuero. *Albert Camus, exaltación de España.* Barcelona: Planeta, 2007.

▶ Joana M. Garau. *Centenari del naixement d'Albert Camus Sintès*, dins "s'Auba", n. 280, 2013.

▶ Herbert R. Lottman. *Albert Camus.* Madrid: Taurus, 2006.

▶ Marta Marfany. *Els menorquins d'Algèria.* Barcelona: Abadía de Montserrat, 2002.

▶ Deseado Mercadal. *Sobre la ascendencia menorquina de Albert Camus, Premio Nobel de Literatura*, dins "Menorca", 23 de maig de 1988.

▶ Josefina Salord. *Albert Camus, El primer Home*, dins "s'Auba", núm. 281, 2013.

▶ Toni Seguí. *El escritor Albert Camus Sintès y su relación con San Lluís*, dins "s'Auba", n. 59, 1994.

▶ Olivier Todd. *Albert Camus: una vida.* Tusquets.

▶ Robert Zaretsky. *Albert Camus, elementos de una vida.* Ed. Intervención cultural, 2012.

PEL·LÍCULES

▶ *Amour de vivre*, un film de Luis Ortas, 2010.

▶ *Il primo uomo*, un film de Gianni Amelio, 2011.

BIBLIOTECA PÚBLICA DE SANT LLUÍS

CENTENARI D'ALBERT CAMUS

(1913-1960)

GUIA DE LECTURA

Els orígens illencs d'Albert Camus, un dels escriptors més brillants del segle XX, són un exemple il·lustre de l'expansió de les arrels menorquines en terres africanes, del lligam Menorca-Algèria.

Marta Marfany

Ajuntament de Sant Lluís

Biblioteca Pública

